

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno

inserterati (označila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserterat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld., in na 1/8 strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah števil. 5.

Št. 22. V Ljubljani, 30. novembra 1889. Leto VI.

Obseg: Velevažen poziv! — Dobra deža za maslo. — Kako z letošnjimi dolenjskimi vini ravnati. — Zakon o povzdigi reje goveje živine. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserterati.

Velevažen poziv!

Leta 1890. bode na Dunaji velika kmetijska in gozdarska razstava. Na dotične pozive se dosedaj s Kranjskega za udeležbo razen dveh še nihče ni zglasil. Podpisani odbor je to uže naprej vedel, zato je pa ob času skrbel, da dobi sredstev za skupno udeležbo kranjske dežele na tej razstavi, katera udeležiti se veleva čast naše dežele. Glavni odbor ima sedaj vsled ukrepa deželnega zbora ter velikodušnega darila veletržca in deželnega poslanca Jos. Gorupa zadosti sredstev v ta namen in bode pričela takoj potrebna dela.

Uljudno podpisani odbor pozivlje torej vsakega kranjskega gospodarja, ki meni, da ima kaj pripravnega za razstavo, da to odboru zglasi. Pred vsem želi odbor semena, zlasti pa od fižola, ki je naš najvažnejši kupčijski pridelek. Pošlje naj vsak na naše stroške vzorec (mušter) dotičnega semena. V razstavo bode poslani od vsake vrste semena po 10 litrov. Odbor bode vse preskrbel in tudi poravnal vse stroške. V Razstavo sprejemala se bodo semena, mlinarski izdelki, krma, sir, vino, orodje, lesena roba, gozdna semena, predivo, platno, žima, plahte, koci, čebelarke reči i. t. d., z eno besedo vse, kar kmetovalec

prideluje, izdeluje, ali kar pri kmetovanji rabi. Čim prej kdo kak predmet zglasi, tem bolj ustreže uljudno podpisnemu odboru.

Čast naše dežele in našega kmetijskega stanu zahteva, da se dostojno udeležimo te razstave, zato naj pa vsak, ki le količkaj vzmore, pomaga do sijajnega uspeha.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Ivan Murnik,
predsednik.

Gustav Pirc,
tajnik.

Podoba 40. in 41.

Dobra deža za maslo.

Podobi 40. in 41. kažeta dobro dežo za razpošiljanje masla. To dežo je izumil Howe v Kansasu v severni Ameriki. Kakor kaže podoba 41., je zgornji rob deže žlebast, ter vanj se udaje tudi žlebasti pokrov tako natančno, da je deža popolnoma zaprta zraku. Na gorenjem robu deže so kljuke pritrjene, ki segajo nekoliko čez rob proti sredi, na pokrovu so pa sukajoči klini, kateri se dajo potisniti pod te kljuke ter tako pokrov popolnoma in varno zapirajo. Tako dežo, ki je prav preprosta, a vender zelo praktična, morejo tudi naši rokodelci narediti.

„Der Oeconom.“

Kako z letošnjimi dolenjskimi vini ravnati.

Strupena rosa je letos zakrivila, da je po dolenjskih vinogradih grozdje večinoma le slabo dozorelo. Ob trgatvi smo imeli skoraj nepretrgano deževno vreme; dosti grozdja je pričelo vsled tega gniti, vse se je pa nasrkalo jako vode. Nasledek vsega tega je bil, da je imel mošt le jako malo sladke, dosti preveč vode, kisline in beljakovin v sebi. Daljni nasledek tega pa je, da imamo zdaj kaj malo alkoholasta vina, pa polna vode, kisline in beljakovine. Kar je, je, hvala Bogu za to! Toda, kdo dvomi, da se letošnja vina ne bodo nič kaj pošteno obnašala? Gotovo se bodo rada kvarila, ker imajo premalo alkohola (moči), preveč pa vode in beljakovine v sebi. Kislina je koristna, da se vino ohrani, dasi je kaj neprijetna, ako je je preveč. Z umnim ravnanjem se pa dá ohraniti marsikatero vino, katero se drugače gotovo izpridi. Prav bode torej, ako se tudi o tem nekoliko pomenimo, kako z letošnjimi vini ravnati, da se bodo ohranila, a ne pokvarila.

Pred vsem je potrebno, da imamo sode vedno polne, da jih vsakih osem dni gotovo z zdravo zalijo zalijemo. (Dopisniku, kateri je v zadnjih „Dol. Novicah“ nekako porogljivo omenjal: „Kako bodedo sode polne imeli, ako pa vina nimamo?“ tega seveda ni potrebno storiti.) Zalivanje je zaradi tega potrebno, da na dnu ne nastaje kan; kajti kan se živi ob alkoholu. Malo alkoholasto in vrhu še kanasto vino izgubi pa v kratkem vso svojo moč. V nepolnih sodih se vino tudi kaj močno zveši, posebno nealkoholasto, pa tudi kaj lahko scika.

Torej vsak, kdor ima vino, napolni sode do vrha in zalivaj jih vsakih osem dni.

Drugič je potrebno, da vino zadostokrat in v pravem času presnamemo, pretočimo. Presneti moramo vino v prvič o božiči, bodi že čisto ali pa ne, vse eno. Presneti moramo pa o božiči vino tako, da pride v kar le mogoče veliko dotiko z zrakom. Najbolje je torej, da natakneš na pipo, po kateri vino iz soda teče, torilce, podobno vrtni škropilnici, tako da je vino prisiljeno teči po dosti curkih v podstavljeno posodo.

Zakaj pa naj se vino kolikor mogoče veliko dotika z zrakom? Zato, da se spajajo beljakovine, kolikor jih je preveč in katere vino vedno izkušajo izpriditi, z zračnim kisikom, vsled tega se strdijo in strjene padajo na dno soda. Pri presnemanju jih pa lahko iz soda spraviš. Vemo, da bode rekel marsikdo, kateri bode te vrstice čital: „Ako se vino presname, izgubi vso moč“. No, tako more govoriti le tist, kateri stvari bolje ne razume. Vsak drug umen in izkušen kletar pa ve, da je pretočeno vino le kakih 14 dni kalno in v okusu nekam medlo, po 14 dneh ali največ štirih tednih se pa zopet popolnoma očisti, in okus nam razodeva zopet prejšnjo moč njegovo. Kako more vendar presnemanje vinu moč odvzeti, saj presnemanje čisto nič alkohola iz vina ne vzame? — Pri prvem presnemanju treba kaj dobro paziti, da ne pride čisto nič droži v drugi, popolnoma čisto oprani sod. Po prvem presnetju morajo sodi zopet vedno biti polni.

Pred veliko nočjo, najbolje veliki teden, presneti moramo vino že v drugič. Zdaj pa že z manjšo dotiko z zrakom, po navadni pipi in brez vsega dodatka. Pred binkoštnimi prazniki presneti ga moramo pa v tretjič.

Kdor bode z letošnjim vinom tako ravnal, sme si biti v svesti, da se mu ne bode iz lepa pokvarilo, posebno boljše ne, in že celo ne, ako je ob trgatvi tako ravnal, kakor smo pred trgatvijo v „Dol. Novicah“ pri-

poročali. Kdor ne verjame, ostani pri stari navadi, škodo zapiši pa sam sebi za uho.

Še nekaj je omeniti. Kaj nespametno je vino v poletnjem času po gorkih vinogradskih kletih (zidanicah) imeti. Vsak, kdor ima doma hladno klet, prepelji ga pred vročino domu. V gorki kleti, kakeršne so po naših vinogradih, mora se izpriditi v poletnjem času še močno alkoholnato vino, kaj bi se ne revčki, kakršnih je letos žalibog dosti.

—c.

Zakon o povzdigi reje goveje živine.

Lahko trdimo, da kranjski deželni zbor ni še v nobenem zborovanju toliko storil v prosep kmetijstva kolikor letos. Na drugem mestu naštevamo kmetijske reči, katere je razpravljal in tudi ugodno rešil, tu pa hočemo naše bralce seznaniti z najvažnejšo predlogo, katero je vzprejel. Ta predloga je zakon o povzdigi reje goveje živine. Smelo trdimo, da je vzprejem tega zakona najvažnejši učinek letošnjega zborovanja deželnega zbora. Mnogo smo uže dosegli z državnimi in deželnimi podporami v povzdigo reje goveje živine, vendar je temu delovanju stavljena neka ovira, ki jo delajo starokopitnost, malomarnost in malobrižnost naših kmetovalcev po nekaterih pokrajinah. Stotisoč podpore vsako leto ne bi toliko pomagalo, kolikor bode zakon, ki veleva občinam imeti zadosno število za pleme sposobnih bikov. Gotovo bode delal zakon ob začetku kmetovalcem sitnobe, to seveda posebno v krajih, koder so goveje reje zanemarili, a ne bode preteklo 5 let, in mislimo, da ne bode človeka, ki ne bi moral priznavati blagodejnega vpliva nove naredbe. Novi zakon ni nič drugega nego tiste naredbe, katere se izvršujejo pri ravnanju s plemenskimi žrebci. Konjerejo smo toliko povzdignili, da smemo biti zadovoljni, upajmo, da to tudi prav kmalu dosežemo pri goveji reji. Ako se vsled boljših bikov plemenjakov naša živina le toliko zboljša, da bode odraslo živinče 5 gld. več vredno, imela bode živina več vrednost, ki bode znašala na leto po več milijonov goldinarjev. Da bodo vedeli naši čitatelji, kakšen je ta zakon, priobčujemo ga v nastopnih vrstah. Stopil pa bode v veljavnost, kakor hitro dobi najviše potrdilo in vlada izda izvršilne naredbe. Dotle preide gotovo eno leto. Ta čas pa naj kmetovalci porabijo, da uže sami brez vsakega pritiska prično po sklenenem zakonu ravnati, ker potem bodo zginile vse sitnosti, in to v največjo korist kmetovalcem.

§. 1. Za plemenitev tuje živine se sme bik rabiti samo tedaj, kadar je krepke, plemenitvenemu namenu in živinskemu plemenu, ki sa nahaja v deželi, primerne postave, kadar je zdrav in najmenj 1½ leto star in ga posebna komisija spozna za ploditev dobrega.

§. 2. V posameznih občinah morajo biti biki, pripravniki, da se smejo rabiti za plemenitvene namene, tako razdeljeni, da pride na vsakih 100 plemenskih krav in telic najmenj po jeden bik plemenjak.

§. 3. Vsaka občina ima dolžnost, za živino, nahajajočo se v nje ozemlju, potrebno število bikov plemenjakov sama nakupiti in vzdrževati, v kolikor ne zado- stujejo za to živino rabljeni zasobni biki plemenjaki, ki so v občini.

Stroške za nakup in vzdrževanje občinskih bikov plemenjakov mora, v kolikor za njih pokritje ne zado- stujejo iz njih porabe izvirajoči prejemki (junčevina), potem morebiti iz javnih zakladov dovoljene podpore in drugi dohodki, porazdeliti občinski zastop na vse živino-

rejce, kateri ne rede svojih bikov plemenjakov, v kolikor se niso med seboj drugače dogovorili, po vsako leto posebe zračunjenem številu plemenskih krav in telic, in župan mora potirjati te stroške kakor občinske priklade.

§ 4. Dve ali več občin istega političnega okraja se sme po sklepu svojih zastopov s privolitvijo političnega okrajnega oblastva v porabo skupnih pripravnih bikov plemenjakov združiti, ako ni iz krajnih ozirov zoper to nobenega zadržka.

Število potrebnih bikov plemenjakov se ravna v takem slučaju po številu plemenskih krav in telic (§ 2.), ki se nahajajo v ozemlju združenih občin.

§ 5. Kadar v občini število takih krav in telic ne doseže 50 glav, tedaj mora to občino, ako v nji za nje živino ni nobenega za pleme primerne bika, politično okrajno oblastvo, zaslišavši poprej želje občinskega zastopa, odkazati kaki sosedni občini v skupno porabo bikov plemenjakov, katerih število bode, ako je treba, pomnožiti (§ 2.), z zaveznostjo, k dotičnim stroškom primerno doprinašati (§ 3.), pustivši odprto pritožbo, katero je v 14 dneh vložiti na politično deželno oblastvo.

To oblastvo mora pred svojo razsodbo zaslišati deželni odbor o pritožbenem predmetu.

§ 6. Število v posameznih občinah nahajajočih se plemenskih krav in telic mora, da se določi za nje potrebno število bikov plemenjakov, politično okrajno oblastvo vsako leto ustanoviti na podstavi poprej natanko presojenih izkazov, katere mu z napovedjo dotičnih posestnikov vred predlože župani meseca januarja.

Predlagaje te izkaze, mora župan naznaniti tudi število v občini nahajajočih se bikov plemenjakov, ki se bodo najbrž spuščali tekom leta, in njih posestnike.

§ 7. Da se razsodi, če so biki dobri za plemenitev, morajo jih njih posestniki (privatni posestniki ali občine) vsako leto pripeljati pred komisijo, katera se določen in poprej primerno razglašen dan zbere v glavnem kraju vsakega sodnega okraja in, ako se zaradi daljave posameznih občin spozna za potrebno, dogovorno z zastopi dotičnih občin, tudi v drugih krajih istega okraja.

Ta komisija mora biti sestavljena iz načelnika političnega okrajnega oblastva, oziroma iz župana mestne občine s svojim statutom, kateri je izročeno politično uradno poslovanje, ali iz njegovega namestnika kot načelnika, iz dveh zvedenih živinorejcev in iz živinskega zdravnika ali drugega veččaka.

Komisijne ude, razen načelnikov, kakor tudi njih namestnike imenuje za vsak politični okraj deželni odbor, zaslišavši poprej c. kr. kmetijsko družbo, za dobo treh let.

§ 8. O tem, je li bik dober za pleme, razsodi komisija na podstavi javno izvršene preiskave končno veljavno z večino glasov.

Kadar se bik spozna za dobrega, mora komisija v ta namen, da se rabi za plemenitev, njega posestniku brezplačno izdati dopustni list (licenco), kateri je veljaven dotlej, dokler komisija morebiti ne spozna za potrebno, da se pripelje dotični bik iz nova pred njo, da razsodi o njega nadaljni pripravnosti.

Komisija mora nadalje o bikih, spoznanih za pripravne, spisovati poseben zapisek in njih stajališča vsako leto v obsežji odkazanega ozemlja razglasiti na način, navaden v tistem kraju.

§ 9. Vsak komisijni ud je upravičen, vsako leto, kadar se dajejo dopustila, sprožiti besedo o svojih posebnih opazkah glede na rejo goveje živine dotičnega okraja.

Te opazke je s pripomenki vred, katere morebiti dodado ostali komisijni udje in načelnik, sprejeti v zapisnik, ki se piše pri dopuščalni komisiji. Ta zapisnik je potem poslati deželnemu odboru, da ga da na znanje deželni vladi in osrednjemu odboru kranjske kmetijske družbe.

§ 10. Stroške dopuščalne komisije je na živinorejce tistih občin, za katere se je komisija sešla, da preišče bika plemenjake, razdeliti po meri, določeni v § 3.

Kadar se snide komisija v isti namen na prošnjo posameznih posestnikov plemenskih bikov razven določene časa, plačati morajo oni sami dotične stroške.

§ 11. Kdor svojega bika rabi ali daje rabiti za plemenitev tuje živine brez predpisane preiskave in dovolitve, zapade za vsak slučaj posebe globi od dveh do desetih goldinarjev.

§ 12. Biki plemenjaki se ne smejo spuščati večkrat nego dvakrat na dan in samo v presledkih po najmenj 6 ur.

Prestopek tega določila je kaznovati z globo od jednega do petih goldinarjev.

§ 13. Vsak posestnik dopuščenega bika mora o kravah in telicah, na katere je bil spuščan, spisovati zapisek (spuščalni zapisek) po priloženem vzorci, katerega mora komisijnim udom na njih zahtevo pokazati na pogled.

Bikov posestnik je zajedno dolžan, lastnikom krav in telic, na katere je bil bik spuščan, na zahtevo brezplačno dati potrdilo (spuščalni list) o izvršenem skoku.

Jednake dolžnosti ima tudi tisti, kateremu je bil izroččen dopuščen občinski bik plemenjak (§ 3.), da ga redi.

Nedostatno spisovanje spuščalnega zapiska se kaznuje z globo jednega do petih goldinarjev.

§ 14. Mlado živino, nad pol leta staro, je v hlevu in na paši, kolikor je možno, ločiti po spolu.

§ 15. Telice se pred prvo izmeno zob ne smejo pripuščati k biku.

Prestopek tega določila je kaznovati z globo dveh do desetih goldinarjev.

§ 16. Govejo živino pasti skupaj s prasiči je prepovedano pod globo od jednega do petih goldinarjev.

§ 17. Nobeno tele se ne sme zaklati pod starostjo štirih tednov in predno ima vse prednje mlečne zobe. Izjeme od tega sme v slučaju dokazane posebne potrebe dovoliti župan, ki izda za to dopustni list.

Zoper ta predpis izvršeno klanje je kaznovati z globo od dveh do desetih goldinarjev za vsako tele.

Isti kazni zapade, kdor zoper ta predpis zaklano tele kupi ali posreduje njega prodajo.

§ 18. Namakanje lanu ali konopelj v vodah, določenih za napajanje živine, kakor sploh vsaka njih onesnažba s tvarinami, ki so živini škodljive, prepovedana je pod globo jednega do desetih goldinarjev.

§ 19. Hleve zo govejo živino je narejati po določilih § 33., oziroma § 72. pod 5 stavbinskega reda za vojvodino Kranjsko z dne 25. oktobra 1875., dež. zak. št. 26.

§ 20. Zvrševati kazenska določila tega zakona pristoji v izročnem področji po določilih § 58. občinskega reda županu tiste občine, v kateri je bil prestopek storjen.

Glede prestopkov, storjenih v ozemlju mestne občine Ljubljane, izvršuje kazensko pravico magistrat (§ 70. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano).

§ 21. Iztirjane globe se stekajo v ubožni zaklad tiste občine, v katere ozemlji je bil storjen prestopok.

Kadar globe ni možno iztirjati, izpremeniti jo je v zaporno kazen. Pri tem se za globo do petih goldinarjev prisodi zapora do 24 ur, nikoli pa pod 6 ur.

§ 22. Zarad zastarenja se ne smejo v tem zakonu omenjeni prestopki več preiskovati in kaznovati, ako se zoper prestopnika ni v treh mesecih od dneva storjenega kaznivega dejanja vpotila preiskava.

§ 23. Ta zakon stopi v veljavnost z dnevom svoje razglasitve, in s tem dnevom izgubi svojo veljavnost zakon z dne 16. februarija l. 1879., dež. zak. št. 11.

§ 24. Mojima ministroma za poljedelstvo in za notranje stvari je naročeno izvršiti ta zakon.

Razne reči.

— **Odeje za goved.** Okrožni živinozdravnik Schlüter v Šlezviku priporoča zimske odeje za goved. Goved, pravi on, krmijo po zimi dobro in jo imajo v toplih hlevih (pa ne pri nas!) zato jej škoduje vlažno mrzlo vreme, ter boleha. Take odeje res precej stoje, a če se prav ravna ž njimi, ohranijo se 10 let. Ti stroški pa so majhni proti velikim prednostim: kmetovalcu se kmalu izplačajo z boljšim zdravjem in z večo mlečnostjo krav. To vse velja seveda le za kraje, koder posebno dobro strežejo govedi, pri nas pa goved gotovo ni omehkužena vled predobre krme in dobrih hlevov, zato nam pa ni treba biti toliko skrbnim, saj je naša goved vsled slabe oskrbe trikrat in večkrat manj vredna nego šlezviška. Kje so še časi, ko bodo pri nas goved odevali?!

— **Pirika, po nekaterih krajih ornica, železna trava** imenovana, je silno nadležen plevel ter se da le z največim trudom in s potrpežljivostjo pregnati. Vender pa lahko ta plevel kaj koristno porabiš. Brežine, katere se vsled svoje zemlje in vodnih nalivov rade posipajo, obsej s piriko, in korenine njene vzdržavale bodo brežino vedno v dobrem stanu. To delo pa tako le opravi: Brežino dobro priredi in prst ali kar je, dobro poteptaj. Korenine pirične razreži, zmešaj jih s prstjo, ilovico in kravjakom ter namaži s to zmesjo brežino. Ko se je ta maža nekoliko otrdila, potolči jo z lopato in potresi jo eden ali dva prsta na debelo s prstjo. Korenine od pirike se kmalu razrastejo po brežini in jo, da se ne odplazi, bolje varujejo nego vsaka druga naprava.

— **Kakoršna setev, taka žetev.** Angleži slujejo po celem svetu za razumne gospodarje. Do tega dobrega glasu so dospeli, ker za setev in saditev rabijo ali odbirajo dosledne najboljše semena. Zlasti slovi angleški gospodar Hallet v Brighthonu, njegovo postopanje je posnemanja vredno. On odbira vselej najlepša semena za setev in od novega pridelka zopet najboljša. Na ta način je v petih letih pšeniceam svojim klasje podvojil, mognato vsebino zrnja potrojil in obrastek slami posmeril. Dvajset let je Hallet nepretrgano ravnal na rečeni način z raznim žitom. Svoje izkušnje izraža kratko tako: Vsaka popolnoma pravilno vzrasla rastlina nastavi klas, ki ima večo rodnost, nego vsi drugi deli njeni, žito obrodi obilno. Ako odbiramo zaporedoma najlepša zrna za setev, dobivamo veliko več pridelka. Izprva kaže se zboljšanje precej, pozneje le polagoma in obstoji naposled, ko je prišlo do skrajnje meje. Ako še posedaj odbiramo najlepših zrn za setev, dobimo semena, ki je stalno izvrstno in nekakšna posebna zvrst mej semen. Angleškega gospodarja lahko tudi pri nas marsikdo posnema, ako odbere in odloči posebno parcelo, kjer zmerom seje najlepša zrna. Od malega prehajaj na večje, in naposled bode sama najboljše roba za seme. Vetrov in vremena človek nima v svojej oblasti, da bi njegovim setvam

vselej ugajalo. Toda vselej lahko odbira najboljše, najpopolnejše seme in tako vpliva na zboljševanje svojih pridelkov.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 160. Rad bi delal surovo maslo iz sladkega mleka, pa tako, da ne bi ga posnemal. Kako ravnati, kakšna bodi pinja, kje se dobi in koliko stoji? (J. D. župnik v Št. V.)

Odgovor: Malo sladkega mleka se da pinjiti z navlašč za to narejenimi pinjami. Velike množice pa moramo najprvo s strojem posneti in smetano potem mesti. Če pinjimo ali pa posnemljemo sladko mleko s strojem, bodi mleko toplo kakor izpod vimena. Zaradi tega ga je poprej greti. Če pinjimo sladko mleko, dobimo posneto mleko, ki je za vsako rabo in ki se loči od svežega, neposnetega le s tem, da nima nič več ali malo tolščobe. Izmed pinj, ki so za met-nje sladkega mleka, omenjamo pinjo „non plus ultra“, katero prodaja Aleks. Herzog na Dunaji (Wien, I., Bräunerstrasse 6.). Te pinje drže od 6 do 54 litrov in stoje od 8 gld. do 41.50 gld. V tako pinjo smeti je pa dati mleka le do polovice posede.

Vprašanje 161. Ker kmetijska družba ne prodaja divjakov, ustregli bodete meni in gotovo mnogim drugim, ako v cenjenem listu naznanite, kje je dobiti dobrih divjakov po pošteni ceni. (S. Z. v Z.)

Odgovor: Tvrde, katere prodajajo divjake in sploh drevesniške izdelke, nahajate vedno med inserati v „Kmetovalcu“. Jako lepe, zeleno pikirane, enoletne in dvoletne divjake po primerno nizki ceni prodaja Fr. Ogorevec v Brežicah na Štajerskem.

Vprašanje 162. V zadnjem listu „Kmetovalčevem“ je bilo brati, kakšne in koliko podpore dobi kmetijska družba od kmetijskega ministerstva za l. 1890. Za mlekarstvo prišlo bode 500 gld. Zato si usojam vprašati, koliko bi mi v naši občini utegnili dobiti od te podpore, ako bi ustanovili sirarsko zadrugo, kakeršne imajo na Gorenškem in ki donajajo kmetom toliko dobička? (G. N. v Sr. G.)

Odgovor: V zadnjem listu ni bilo brati, koliko podpore bode dobila kmetijska družba od kmetijskega ministerstva v l. 1890., ampak koliko podpore je družba prosila. Med tem, koliko mi prosimo, in med tem, koliko dobimo, je pa velik razloček, kajti uže zdaj Vam lahko povemo, da za mlekarstvo prav nič ne bomo dobili. Ako bode dalo ministerstvo vsega skupaj 4000 gld., smemo biti zadovoljni. Ako pa ustanovite v vaši občini sirarsko zadrugo, gotovo vam bode šla družba z vsemi silami na roke in vam gotovo primerno podporo izposlovala. Kako dobro se izplačuje zadržno sirarstvo, bodi vam v dokaz zadruga na Selu pri Bledu, ki ima 14 zadržnikov, precejšnje troške i. t. d., a vender pride v petih mesecih na vsako kravo do 20 gld. čistega dobička, vrhu tega pa dobi še vsak zadržnik na vsakih 100 litrov mleka, katero odda v sirarijo, do 5 kilogramov skute, ki je tudi veliko vredna. Koliko nepotrebne jalove živine imajo naši gospodarji v hlevih, koliko tisoč litrov mleka se pri nas brez vsakega haska pogubi, ko ki umno mlekarstvo naši deželi lahko tisoče in tisoče vsako leto prinašalo. Ako bi naši gospodarji to resno preudarili, marsikateri krajcar bi prišel več v njih žepe, in dosto manj pomankanja bi trpeli. Tudi to bodi nov dokaz naši trditvi, katero smo v tem listu uže tolikrat izrekli: Kmetovalcu nič ne pomaga tarnati, ampak sam si mora pomagati, in v ta namen mu je mnogo različnih potov odprtih.

Vprašanje 163. Kaj je vzrok, da mojim konjem tako rada gnije strela pod kopitom? Sicer naš kovač, ki se je izučil živinozdravništva v Ljubljani, vsakega konja kmalu ozdravi. (J. D. v L.)

Odgovor: Vzrok guilobi kopitne strele ni nič drugega nego nesnaga v hlevu. Ako mora konj stati na mokrih tleh, koder se scalnica zbira uže leta in leta in kamor tudi prihaja gnoj, ki se izeja iz guilega kopita, mora kopito na en ali na drug način oboleti. Osnažite hlev, dajte konju suh stan ter ga večkrat s čisto vodo izplahnite, in gotovo bode te pregnali to sitno in škodljivo bolezen iz svojega konjskega hleva.

Vprašanje 164. Ali je mogoče zabraniti kan v vinskem sodu, ki ni poln, ne da bi se vino žveplalo? Pri nas so ljudje zelo proti žveplanju in tistega, ki vino žvepla, tako razvpijejo, da ga niti prodati ne more. (J. L. v Št. P.)

Odgovor: Ako je vino nizko, kakeršna so i tako vsa vaša tudi najboljša vina, in ako ima še veliko beljakovin v sebi, ni drugega sredstva proti kanu kot žveplo. Umnega kletarstva brez žvepla si niti ni misliti. Ni pa vse eno kako se žvepla. Tisti, ki sod, predno ga z vinom nalije, kolikor le mogoče napolni z žveplenim dimom in s tem spravi žvepleno sokislino v vino, katero sicer postane čisto in trpežno, a dobi slab okus ter provzroča glavobol, ta zlorabi žveplo, in tako ravnanje tudi mi odločno obojamo. Drugače je pa, ako v prazen prostor v sodu nad vinom spustimo nekoliko žveplena dima; ta dim očisti zrak od nevarnih gliv, katere kvarijo vino in delajo kan, vino pa ne dobi slabega okusa od žvepla in je zdravo za pitje. Tako ravnanje je pa neobhodno potrebno in je prav zelo priporočamo.

Gospodarske novice.

* **Gospod Josip Gorup**, veletržec na Reki, deželni poslanec za notranjska mesta in trge i. t. d., podaril je veliko-dušno 500 gl. naši kmetijski družbi, da se more častno udeležiti kmetijske razstave na Dunaji l. 1890. Slava mu in najlepša hvala!

* **Josip Grelinski**, tajnik gospodarske tovarišije gališke v Lvovu in dopisujoč član naše družbe, umrl je 22. novembra t. l. v Lvovu.

* **Kranjski deželni zbor** je tudi v svojem letošnjem zborovanju uvaževal prošnje c. kr. kmetijske družbe in ji naklonil 3000 gl. podpore za l. 1890. v prosep posameznih kmetijskih strok, 7000 gl. za nakup modre galice, od katerih pa mora družba 5000 gl. vrniti, in 2000 gl. kot prispevek k troškom za udeležbo kmetijske dunajske razstave l. 1890.

* **Letošnja letina** je bila skoraj po vsej naši deželi zelo slaba, in trpelo bode revno prebivalstvo veliko pomankanje. Deželni zbor se je tudi s to rečjo pečal in ukrenil te le velevažne ukrepe: 1.) Deželnemu odboru se da na razpolago 20.000 gl. iz deželnega zaklada z naročilom, da jih sme na podstavi natančnih pozvedb po svojem predarku porabiti v podporo pomankanje trpečega prebivalstva. 2.) Deželnemu odboru se naroča, visoko c. kr. vlado prositi, da bi v olajšanje stiske po onih krajih kranjske vojvodine, ki so bili po vremenskih nezgodah zadeti, dovolila nepovratno podporo in dalje tudi kak donesek iz državnih sredstev, kateri bi se kot neobrestno posojilo razdelil nekoliko občinam v izvedbo javnih del, kolikor jih začne v ta namen, da dado zaslužka ubožnemu prebivalstvu, nekoliko pa kmetovalcem. — Ob tej priki bodi povedano, da je bil poročevalec o tej reči naš družbeni predsednik gosp. cesarski svetnik **Mur-nik**, ki je dobil v ta namen od naših podružnic (brez izjeme) tako dobra poročila, in to v enem tednu, da se so ta podružniška poročila poslancem tiskana razdelila. Ta poročila so natanko kazala letošnjo letino, dočim druga poročila niti rabna niso bila.

* **Za kmetijstvo** je letošnji deželni zastop prav mnogo storil. Nekaterih reči omenjamo na drugih mestih, tu pa bodi povedano iz govora deželnega glavarja in odbornika naše družbe gospoda dr. **Poklukarja** še to le: Mnogo je storil zastop za

nove ceste. Preložila se bode cesta čez Wagensperk, čez Lužarje, in s priznanjem omenjam, da je tudi skoro zagotovljena zgradba mostu čez Savo pri Radečah. Stori se je mnogo za Kamniško-Ljubljansko železnico, ki bode promet lahko začela prihodnjo jesen. Velik korak se je storil s sklepom postave, ki določuje melioracijo Ljubljanskega močvirja, za kar bode slavnej zbornici še pozni rodovi hvaležni. A tudi na druge strani oziral se je zbor: Na Vipavsko dolino zaradi uravnave voda, o kateri se bodo ob prihodnjem zborovanju predložili črteži in proračun, isto tako na Dolenjsko zastran trtne uši in strupene rose, in dovolila so so za nezgode deželnemu odboru še posebna sredstva. Za pogozdovanje Krasa dovolila se je podvojena vsota, in upati je, da bode južna železnica v svojo korist dovolila večo vsoto v ta namen. Za prebivalce, po letošnji nezgodi prizadete, dovolilil je deželni zbor izdatno vsoto. S podporo deželnega zastopa upa deželni odbor kolikor moči odstraniti bedo, posebno s pomočjo slavne vlade in družih podpornikov.

* **Novo cesarske žrebce pincgavske pasme** dobijo nastopni gospodarji l. decembra t. l. v privatno oskrbo: **Frane Narobe** v Trzinu žrebca „**Leopolda**“, **Anton Torkar** v Bohinjski Bistrici žrebca „**Lilijana**“, **Jera Wester** v Zagorici žrebca „**Liborja**“, **Ivan Malinšek** v Taenu žrebca „**Baptista**“, **Ivan Kosirnik** na Dobrovi žrebca „**Lanaha**“ in **Josip Zupan** v Spodnjih Gorjah žrebca „**Lukeža**“. Za dolžnost smatramo izjaviti, da sta žrebca **Lilijan** in **Libor** tako glede svoje nad vse grde vnanjosti, da se dotični podružnici z vso odločnostjo izrečeta za njihju odstranjenje. Ako bodedo dobivali na Gorenjsko take plemenske žrebce, bode naša konjereja kmalu ob dobro ime.

* **Fran Ogorevc**, lastnik drevesnic in posestnik pri Brežicah na Štajerskem, je prvi, ki je izdal slovenski cenik sadnih dreves, divjakov, vrtnic i. t. d. Mi poznamo blago gosp. **Ogorevca**, zato ga prav živo priporočamo vsem tistim, ki si mislijo naročiti sadnega drevja, vrtnic i. t. d. Cenik se pošlje vsakemu, kdor ga želi, zastonj.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 25. novembra 1889.

Seji je predsedoval družbeni predsednik gosp. cesarski svetnik, navzoči so pa bili gospod podpredsednik **Jos. Fr. Seunig** in odborniki **gg. Goll, Lenarčič, Povše, Robič, dr. M. pl. Wurzbach** in tajnik **Gustav Pirce**.

Z ozirom na sredstva, katera so sedaj odboru na razpolago za kmetijsko razstavo na Dunaji l. 1890., ukrene odbor prirediti skupno kranjsko razstavo v posebnem paviljonu na Dunaji in stori v to svrhu primerne zvršilne ukrepe.

Odbor ukrene najeti za razširjenje drevesnice primeren prostor ki bode rabil za vzgojo divjakov

Glede razdelitve angleških prasičev ukrene odbor, da jih dobodo z letošnjo in prihodnjega leta podporo vsi prosilci udje (40), in če mogoče, tudi prosilci neudje (32). Ker pa sedaj ni dobiti takih prasičkov in jih zaradi mraza tudi ne kaže od daleč naročati, zato jih bode odbor priskrbel šele za prihodnjo spomlad. Dobili jih bodo najprvo udje, potem neudje in sicer po vrsti, kakor so vložili prošnje. Tisto pičlo število prasičkov, katere more odbor uže sedaj dobiti, ukrene jih pa dati tistim udom, ki so prvi se oglasili.

Od. vis. c. kr. deželne vlade predloženih prošenj občin **Ratje** in **Gradec** za dovoljenje semnje ukrene glavni odbor, da ne bode priporočal.

Na poziv dunajskega društva inženjerjev ukrene glavni odbor tudi potezati se za ureditev plovnih vod.

Na znanje se vzame deželnega odbora rešitev družbene vloge glede ceste iz Ljubljane v Podpeč čez barje.

Tajnik poroča o troških, kolikor jih je bilo za razdelitev rakov po vodah cele dežele, da se zve, kako je z račjo kugo. Odbor ukrene prositi, da se poravnajo ti troški z deželno podporo.

Za nove ude se zglasijo in vzprejmo nastopni gg:

Kralj Jakob, posestnik v Črnicu; Hajnrihar Franc, posestnik v Selcih; Šmid Matija, posestnik v Selcih; Pogačnik Tomaž, posestnik v Selcih; Kos Anton, gostilničar in posestnik v Novem mestu; Košiček Franjo, gostilničar in posestnik v Novem mestu; Majdič Jakob, oskrbnik grajščine Stari Ribnik pri Metliki; Šepic Alojzij, živinozdravniški pomočnik v Žabji vasi; Zure Josip, gostilničar in posestnik v Kandiji; Ambrusch Valentin, c. kr. profesor v Novem mestu; Božič Franjo, posestnik in trgovec v Novem mestu; Jakše Janez, posestnik in krčmar v Novem mestu; Jare Anton, posestnik in trgovec v Novem mestu; Kastelic Anton, trgovec v Novem mestu; Košiček Jože, ključalničar in posestnik v Novem mestu; Kovač Franjo, posestnik in krčmar v Novem mestu; Kušlan Anton, podobar in posestnik v Novem mestu; Mogolič Jože, posestnik in krčmar v Novem mestu; Tuček Valentin, gostilničar v Novem mestu. Turk Franjo, posestnik in krčmar v Žabji vasi; Jelenc, posestnik v Bršlinu; Rosina Edvard, veliki posestnik v Kandiji; Dular Jože, mlinar in posestnik v Vavti vasi; Schauta Josip, nadlogar v Namerslu.

P. n. gg. udom podružnice c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ribnici.

Podpisani predsednik vabi p. n. gg. ude k občenemu zboru, ki bo dne 10. decembra t. l. d. poludne ob 10. uri v farni hiši.

Na dnevnem redu je:

1. Poročilo predsednika o zadnji seji 16. aprila 1889.
2. Volitev predsednika in odbornikov.
3. Letna udnina. Sprejem novih udov.
4. Posamezni nasveti in predlogi udov.

Kmetijska podružnica v Ribnici 26. novembra 1889.

Martin Skubic, predsednik.

P. n. gg. udom podružnice c. kr. kmetijske družbe v Ribnici.

Podpisano predstojništvo prav vljudno prosi, naj mu p. n. gg. udje blagovolijo poslati letni donesek v znesku 2 gld. za leto 1890. ter sporočiti, ali želijo dobivati „Kmetovalca“ ali „Oekonomia“, in to vsaj do 15. grudnia tega leta.

Št. Vid pri Zatičini dne 24. novembra 1889.

Štefan Jaklič, predsednik.

INERATE

sprejema „Kmetovalca“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zeló priporočljiv je „Kmetovalca“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Poslano.

Uže sem po časopisih objavil, da sem razrušil službeno pogodbo z „Aziendo“, in sicer poglavitno za to, ker se je „Azienda“, avstro-francoska zavarovalna družba na Dunaji s Feniks-om združila in stopila v likvidacijo.

Za časa, ko sem prevzel glavni zastop omenjene družbe, bila je ona v slovenskih pokrajinah nepoznata, a v kratkem času razvila se je jako kupčija te družbe po našej mili domovini. Koliko truda je potreba, da prispe zavarovalna družba do one stopnje, katero je zavzemala „Azienda“ v naših pokrajinah, tega ne bodem popisoval, kajti soditi o tem morejo le strokovnjaki; toliko pa konstatujem, da se imam v prvi vrsti svojim bivšim gospodom okrajnim zastopnikom in drugim prijateljem za vse vspehe na polji zavarovanja zahvaljevati, kajti bili so mi vedno zvesti sotrudniki. Drage volje spolnim to dolžnost ter se tem potom vsem mojim bivšim okrajnim zastopnikom in prijateljem za podporo, katero so mi kot glavnemu zastopniku „Aziende“ pri izvrševanju težavne naloge dajali, prav srčno zahvaljujem.

Ob enem naznanjam, da me je **upravni svet „UNIO CATHOLICA“, vzajemni zavod proti požaru in toči na Dunaji imenoval svojim glavnim zastopnikom za Kranjsko, Sp. Štajersko in Primorsko s sedežem v Ljubljani.** Novo delo tedaj pričnem, a delo pošteno, za socialni in gospodarski razvoj katoličanov jako važno, in zato računim, da me bodete vsi bivši moji okrajni zastopniki, prijatelji in znanci, posebno pa velečastita duhovščina izdatno podpirali in se v vseh zavarovalnih zadevah zaupno name obračali.

Pisarno glavnega zastopa „UNIO CATHOLICA“ sem z današnjim dnevom v nunskem poslopju, Kongresni trg šte. 17, odprl; od danes nadalje sprejemam zavarovalna oglasila ter dajem v obče pojasnila v zavarovanju. (69—5)

Ljubljana, 20. novembra 1889.

Josip Prosenec.

Pristni
logaški semenski grah
dobiti je pri (58—5)
podružnici c. kr. kmetijske družbe kranjske
v Dolenjem Logatci.

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani
(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

- Dr. J. Bleiweis: **Nauk o umni živinoreji.** Cena 80 kr.
" " " **Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati.** Cena 50 kr.
" " " **Nauk klavno živino in meso ogledovati.** Cena 20 kr.
Gustav Pire: **Mlekarstvo.** Cena 10 kr.
L. Porenta: **Novi kranjski panj po Dzierzonovi osnovi.** Cena 10 kr.
Adolf Trientl: **Stelja in gnoj.** Cena 10 kr.
W. Schleicher: **Živali kmetijstvu in gozdarstvu koristne.** Cena 10 kr.
M. Rant: **Opis najnavadnejih, sadjereji škodljivih mrčesov.** Cena 10 kr.
Dr. Simon Strupi: **Živinozdravništvo.** Cena 1 gld. 80 kr.

Naročene knjige pošilja kmetijska družba po poštne povzetji, kedor pa denar naprej pošlje doda naj tudi znesek za pošto

Dobro ohranjen trijér

(žito čistilni stroj)

se prav ceno t. j. za $\frac{2}{3}$ kupne cene proda. Trijér je bil lansko leto kupljen, in skoraj nič rabljen. Proda se zato, ker se je dalo celo postvo v najem.

Kje? pove uredništvo „Kmetovalca“. (66—2)

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;

= proti boleznim v želodeci in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislina voda je posebno priporočan (12—21)

koroški rimski vreclec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranji

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice v Gradci.

(Ta drevesnica pripoznana je kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; sadnega drevja, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, spalurje, kordone in enoletne požlahnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; leptilčnega drevja in grmovja, drevja (6—21) za drevoreda itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepičev vseh vrst sadja.

☛ Cenike je dobiti zastonj in franko. ☛

Naznanilo.

Usojam se slavnemu občinstvu naznaniti, da smo za

Kranjsko, Spodnje Štajersko in Primorsko ustanovili

glavni zastop v Ljubljani

s pravico sklepanja zavarovalnih pogodb zoper

škodo po požaru in toči

ter smo imenovali svojim glavnim zastopnikom gospoda

Josipa Prosenca.

Pisarna glavnega zastopa je v nunskem poslopju na Kongresnem trgu št. 17. v Ljubljani,

kjer se vsprejemajo zavarovalne pogodbe in dajejo radovoljno vsakeršna pojasnila glede zavarovanja.

Odličnim spoštovanjem

Centralno ravnateljstvo

„Unio Catholica“

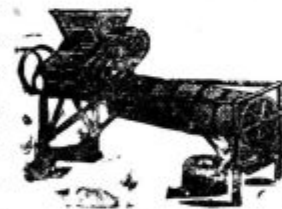
vzajemni zavod za zavarovanje proti škodi na Dunaji. (68—1)

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na starem trgu št. 1. nasproti železnemu mostu (v lastni hiši).

Tu se dobivajo najbolj različni kmetijski in drugi stroji in orodja n. pr. mlatilni stroji na vlačilo (Göpel) in na roko slamorezni, šivalni, potem stroji, s katerimi se žito čisti in odbira, dalje malni, ki snažijo, žito trejo (šrotajo) in sadje mečkajo, potem otrgači za koruzo robkati in grozdje obirati, za vino in sadje, smrki (pumpe), dalje tudi trombe za gnojnico; stroji s katerimi se repa in korenje drobi, preproste in dvojne pluge, blagajnice, varne pred tatom in ognjem, stroje za žehtanje in ožemanje po Strakosch in Bonerjevemu načinu i. t. d.

Kmetovalci, ki ne morejo precej plačati nakupno vsoto za prekornostne stroje i. t. d., morejo plačati tudi pozneje, na pr. o Vseh svetih, o Božiči i. t. d. Imam tudi za kmetijske stroje veččega montérja (mašinista, ki se zastopi na sestavo strojev), ki je v stanu vsak stroj, bodisi, da ga goní človek, žival, voda ali par najboljši sestaviti ter ga prirejiti da dobro gre. To je velike vrednosti za kupca mojih strojev, zlasti ker jih montér skoraj nič ne stoji. (45—11)

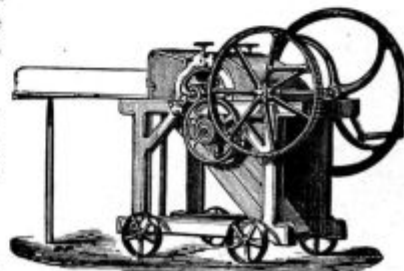
Jaz se tedaj priporočam za prav obilno nakupovanje, svarim pa ob enem gg. gospodarje, da se varujejo kupiti stroje od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem uže marsikaterega gospodarja spravili v zadrego. —

Praviloma naj nikdo ne kupi reči, katere ni poprej videl, in če to ni mogoče vsaj ne od ljudi ali od trdk, katere nihče ne pozna. Z neprevidnem postopanjem je bil uže osleparjen marsikater dober in pošten kmetovalec.

Moj popotnik Ivan Grebene ima mojo legalizovano, splošno pooblastilo, nanj se morejo kmetovalci popolnoma zanesti in mu dajati naročila za mene. Drugače pa prosim se pismeno in z zaupanjem na me obrniti.

S spoštovanjem

Franc Detter.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zalogra obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (14—21)

Najboljši, najcenejši naj- sigurnejši in najstarejši

GNOJIVO

za sladorno peso, hmelj, trto, krompir, lan, zelenjad, kakor za vse druge rastline kakor tudi za vsako zemljo je

✱ zgoščeni goveji gnoj ✱

(Engrais de boenf)

Ta gnoj je pripoznan od kmetijskih veščakov, ima zajamčeno vsebino od organskega dušika, fosforove kisline in kalija ter ima v sebi preko 60% organske snovi.

Ta gnoj je iz l. c. kr. izključno prideligovane in patentovane avstro-ogerske tovarne za zgoščeni goveji gnoj v Temešvaru (Bratje Saxl.) (24—15)

GLAVNA PISARNA: Dunaj, III.; Rennweg Nr. 20/qu.

Uzorec in poučne knjižice se zastoj pošlejo.

Vrtnarja,

ki se je uže pečal praktično z sadjarstvom in zelenjadarstvom sprejme (70—1)

Jos. Lenarčič na Vrhniki.

Pogoji po dogovoru pismeno ali ustno.

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najvspešneje s **Piccoli-jevo „Esenco za želodec“**, koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam. Pošila jo izdelovatelj lekarnar Piccoli v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju.

Varstvena znamka.

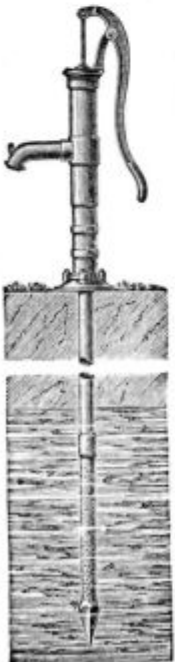
Izdelovatelj pošilja **esenco za želodec** v zaboječih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., poštno stroške trpé p. t. naročniki. (11—22)

Posamezne steklenice dobijo se pa razven pri izdelovatelju lekarju **PICCOLI-ju „pri Angelu“** v Ljubljani po 10 kr., tudi še pri lekarju **Rizzoli-ju v Rudolfovem** in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajarskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica

„Lubljski zvon“.

(2—15)

Stoji pol leta gld. 2.30, četrta leta gld. 1.15.

Andr. Druškovič

trgovina z železom, mestni trg št. 10,

priporoča po zelo nizki ceni okove za okna in vrata, štorje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena

štedilna ognjišča in njih posamezne dele-

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmerom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja. (42—14)

